

Overleven op Trumps gevaarlijke planeet

**ALWEER EEN OORLOG, EN ALWEER EEN ARGUMENT ENERGIEVOORZIENING UIT OLIE TE
BEËINDIGEN.**

Bill McKibben

28 februari 2026

Uit het Engels vertaald : "Surviving on Trump's Dangerous Planet - Yet
another war, and yet another argument for an end to oil"

Een Cubaanse boer maakt de zonnepanelen buiten zijn bescheiden huis
schoon.

Voor wat de vijftigste keer in mijn lange leven lijkt, hebben de VS, samen
met Israël, een ander land aangevallen, zoals gebruikelijk zonder een

eerlijk debat in het Congres en tot nu toe met de gerapporteerde dood van zowel de Iraanse leider als zo'n tachtig schoolmeisjes. Ik ga niet doen alsof ik de werking van Trumps brein goed genoeg begrijp om de aanleiding voor de oorlog te kunnen inschatten, maar ik wil wel opmerken - omdat ik al een tijdje meedraai - dat Iran de op één na grootste aardgasreserves ter wereld heeft en de op twee na grootste olievoorraden (na Saoedi-Arabië en, eh, Venezuela).

Zoals topfunctionarissen van oliemaatschappijen vorige maand behulpzaam uitlegden aan Politico, zijn ze ruimhartig bereid om een "stabiliserende kracht" te zijn in Iran mocht het regime vallen - sterker nog, ze doen dat liever daar dan in Venezuela, omdat, zoals de functionarissen uitlegden, "de Iraanse olie-industrie, ondanks de jarenlange Amerikaanse sancties, nog steeds als structureel gezond wordt beschouwd, in tegenstelling tot die van Venezuela."

Bob McNally, voormalig nationaal veiligheids- en energieadviseur van oud-president George W. Bush en nu directeur van het energie- en geopolitieke adviesbureau Rapidan Energy Group, zei dat de vooruitzichten voor de groei van de Iraanse olieproductie "totaal anders" zijn dan die van Venezuela.

"Je kunt je voorstellen dat onze industrie daarheen zou terugkeren - we zouden veel meer olie krijgen, en veel sneller dan uit Venezuela," zei McNally. "Dat is meer conventionele olie vlakbij de infrastructuur, en ook gas."

Ondertussen garandeert onze aanval vrijwel zeker dat de olieprijs omhoog zal schieten, wat ook goed nieuws is voor de industrie die de herverkiezing van de president zo enthousiast heeft gesteund. Zoals Matthew Zeitlin van Heatmap vanmiddag meldde.

Iran en zijn buurlanden aan de Perzische Golf behoren tot de grootste olie- en gasproducenten ter wereld en het land dreigt al lange tijd de olie-export te verstoren als zelfverdediging of als vergelding voor een aanval.

Dat gebeurt mogelijk al. Volgens gegevens van Bloomberg liggen sommige olietankers stil of keren ze om voor de cruciale Straat van Hormuz, een smalle, diepe zeestraat tussen Iran en Oman die de Perzische Golf verbindt met de Arabische Zee en daarmee met de wereldwijde markten in en rond de Indische Oceaan.

Maar dit soort analyses is bijna te gemakkelijk, omdat een groot deel van de geopolitiek van de afgelopen eeuw draaide om de controle over en de doorvoer van olie.

Wat interessant is, zijn de lessen die anderen hieruit trekken.

Laten we even naar Cuba kijken, dat wel eens de volgende op Trumps lijstje zou kunnen zijn. De president zei gisteren dat hij op zoek was naar een "**vriendschappelijke overname**" van het eiland, en het is duidelijk dat hij daarvoor energie als middel gebruikt: na de leveringen aan Venezuela te hebben afgesneden, heeft hij ook Mexico onder druk gezet om te stoppen met het leveren van ruwe olie aan Havana. Het gevolg, zo legde hij uit, is dat "ze geen geld hebben. Ze hebben op dit moment helemaal niets."

Dat klopt grotendeels: de situatie in Havana is de afgelopen weken wanhopig geworden nu Washington de druk, die al decennia wordt opgevoerd, verder heeft opgevoerd. Zoals de Spaanse krant El Pais gisteren schreef, staat het hele land "op de rand van de duisternis" nu de energievoorraden slinken. De krant citeert de jonge antropoloog José Maria:

Hij zegt dat de stroomuitval hem minder raakt dan anderen: zijn buurt is "bevoorrecht", dicht bij de waterpomp die de gemeente van water voorziet. Hij heeft geen generator, maar wel een oplaadbare ventilator en een batterij voor zijn telefoon. Vanuit zijn appartement kan hij op sommige dagen hele buurten in het donker zien gehuld.

Het toeval wilde dat ik naar Cuba ging voor reportages toen het land zich in zo'n benarde situatie bevond, na de ineenstorting van de Sovjet-Unie en daarmee het wegvallen van Havana's economische levensader. In die tijd was voedsel het grootste probleem van het land, en het overleefde deels dankzij een opmerkelijke verschuiving naar stadslandbouw. Ik was enorm onder de indruk van de Cubanen die ik ontmoette en die leerden hoe ze het voedsel voor hun burens moesten verbouwen, hoewel ik tegelijkertijd gedeprimeerd was door de politiestaat waarin ze leefden.

Het grootste probleem is nu energie, en juist daar heeft zich iets heel bijzonders afgespeeld: een bijna ongelooflijke toename in de productie van zonne-energie. Zoals The Economist donderdag meldde.

(https://substack.com/redirect/a203c782-6bd5-442d-85ba-db9094075f2d?j=eyJ1ljojNTBhZTRoIn0.opiUvB1yLFjDdIYoASEXbAC4vLhp90lm-rnqqkZd_Ls)

De heer Trump is geobsedeerd door olie, maar Cuba bouwt in recordtempo aan een alternatieve energiebron: zonnepanelen geïmporteerd uit China. Volgens Chinese exportgegevens, verzameld door de denktank Ember, is de import van Chinese zonnepanelen in Cuba in de twaalf maanden tot april 2025 met een factor 34 gestegen, sneller dan waar ook ter wereld. Het eiland had een paar jaar geleden bijna geen zonne-energie, maar beschikt nu over een niveau dat het eiland helpt om de gevolgen van Trumps embargo op te vangen.

Het energiebeleid van het regime is grotendeels verantwoordelijk voor de opleving. In maart 2024 kondigde de regering een plan aan om tegen 2028 twee gigawatt aan zonne-energiecentrales te bouwen. Voor de financiering, de bouw en de zonnepanelen zelf is het plan sterk afhankelijk van China. Op 11 februari beweerde de regering dat de nieuwe zonne-energiecentrales tijdens de lunchpiek bijna een gigawatt aan stroom opwekten, genoeg om op dat moment in de elektriciteitsbehoefte van een derde van het land te voorzien.

Met hun hulp gaat het leven, zij het op een bepaalde manier, toch door. Hier is een bericht van Reuters van vorige week:

"Gezien de frequente stroomstoringen, waardoor je vrijwel niets meer kunt doen, bood een vriend aan om me te helpen investeren in zonnepanelen en alles te installeren," vertelde Roberto Sarriga, een inwoner van Havana, aan Reuters.

Sarriga zei dat hij met behulp van zonnepanelen internet kon hebben, zijn telefoon kon opladen zodat mensen hem konden lokaliseren en een tv kon aansluiten om zijn bejaarde moeder te vermaken met haar favoriete soaps.

De meeste mensen kunnen zich natuurlijk geen eigen zonnepanelen veroorloven, tenzij ze familie in het buitenland hebben die hen geld kunnen sturen. Maar particuliere bedrijven kunnen dat vaak wel, en donderdag bood de overheid nieuwe belastingvoordelen aan voor bedrijven die nieuwe projecten voor hernieuwbare energie opzetten. Wellicht als reactie daarop zei de regering-Trump vrijdag dat ze kleine olieverkopen aan particuliere bedrijven zou toestaan.

"De strategie is om de Cubanen en de wereld te laten zien dat de Verenigde Staten de enige levenslijn zijn die Cuba nog rest", aldus Ricardo Herrero, directeur van de Cuba Study Group, een onpartijdige beleids- en belangenbehartigingsgroep in Washington. "Dat betekent niet dat we ze moeten afsnijden. Het betekent dat we duidelijk moeten maken dat ze de facto afhankelijk zijn geworden van de Verenigde Staten."

Maar het is **niet** de enige reddingslijn. China heeft zonnepanelen te koop, voor een prikkie, en als die eenmaal geïnstalleerd zijn, is de zon je redding. En in tegenstelling tot de olieterminals die we vanochtend blijkbaar hebben gebombardeerd op het Iraanse eiland Kharg, is er eigenlijk geen effectieve manier om zonne-energie aan te vallen, omdat het inherent gedecentraliseerd is. Kijk naar de foto bovenaan dit essay, van een kleine boer die zijn zonnepanelen schoonmaakt; dat is iemand die is voorbereid op alles wat de wereld hem te bieden heeft.

Dat is overduidelijk het verhaal uit Oekraïne, dat Poetins aanval op zijn energie-infrastructuur heeft doorstaan door een nieuwe, moeilijker aan te vallen infrastructuur op te bouwen. Zoals Paul Hockenos rapporteert (https://substack.com/redirect/c16868e9-0a3d-433b-9208-5e109ea17f05?j=eyJ1ljoINTBhZTRoIn0.opiUvB1yLFjDdIYoASEXbAC4vLhp90lm-rnqqkZd_Ls):

Wind- en zonneparken met onafhankelijke transmissielijnen zijn verspreid over het landschap, waardoor ze moeilijker te raken en gemakkelijker te repareren zijn. "Een kolencentrale is een groot, enkel doelwit dat met één raket kan worden uitgeschakeld", zegt Jeff Oatham van DTEK, het grootste energiebedrijf van Oekraïne en de grootste particuliere energie-investeerder. "Je zou ongeveer 40 raketten nodig hebben om een vergelijkbare hoeveelheid capaciteitsschade aan te richten bij een windmolenpark."

Ook zonne-energie is geen aantrekkelijk doelwit. "Het aanvallen van decentrale zonne-energie-installaties is economisch niet rationeel", zegt de Oekraïense energie-expert Olena Kondratiuk. "Raketten en drones zijn duur, en om dergelijke systemen significant te verstoren, zouden er veel aanvallen nodig zijn, terwijl de algehele impact op het energiesysteem beperkt zou blijven." Zowel zonne- als windparken kunnen blijven functioneren, zelfs als delen ervan buiten werking zijn.

Het gaat niet alleen om raketten. Iran wordt bijvoorbeeld algemeen beschouwd als een land dat in staat is cyberaanvallen uit te voeren op gecentraliseerde Amerikaanse infrastructuur. Zoals Rodney Bosch berichtte tijdens de laatste reeks Amerikaanse aanvallen op het land:

Amerikaanse inlichtingendiensten hadden gewaarschuwd dat Iran mogelijk wraak zou nemen voor de Amerikaanse betrokkenheid door cyberaanvallen uit te voeren op kritieke infrastructuur. Elektriciteitsnetten, watersystemen en financiële netwerken werden gezien als doelwitten met een hoog risico.

(Op dagen als deze ben ik blij dat ik overal zonnepanelen op mijn dak heb.)

China heeft deze lessen duidelijk ter harte genomen. Het land voorzag de aanvallen op Venezuela en Iran, twee van zijn belangrijkste leveranciers van ruwe olie, en begon zijn olievoorraden drastisch te vergroten. Maar natuurlijk heeft het iets veel belangrijkers gedaan: het heeft de ononderbroken levering van elektriciteit, die het gemakkelijkst en goedkoopst afkomstig is van zon en wind, veiliggesteld.

Sinds 2021 heeft **China meer energiec capaciteit in alle energietechnologieën toegevoegd dan de VS in hun hele geschiedenis**, waaronder 543 gigawatt vorig jaar, volgens cijfers die eind vorige maand werden gepubliceerd door de Chinese Nationale Energieadministratie.

(https://substack.com/redirect/0433bc07-cc2a-4278-8c6e-0efbc395accb?j=eyJ1ljoINTBhZTRoIn0.opiUvB1yLFjDdIYoASEXbAC4vLhp90lm-rnqqkZd_Ls)

(https://substack.com/redirect/c73eb382-981e-4c38-80d9-519b8a0d63de?j=eyJ1ljoINTBhZTRoIn0.opiUvB1yLFjDdIYoASEXbAC4vLhp90lm-rnqqkZd_Ls)

Dit gaat niet over ideologie. China, Cuba, de VS, Venezuela, Iran - ze kampen allemaal met een democratisch tekort (een trieste lijst voor een Amerikaan om samen te stellen). Het gaat over macht, in beide betekenissen van dat woord.

En het gaat over overleven, terwijl wij ons een wereld voorstellen die wél werkt voor haar inwoners. We hebben een paar bescheiden maar krachtige instrumenten - het zonnepaneel, de windmolen, de batterij - die het makkelijker maken om ons iets anders voor te stellen dan onze huidige nachtmerrie.

Mr. McKibben is the author of the forthcoming book "Here Comes the Sun" and the founder of SunDay, an event in September to celebrate sun and wind power, Mr. McKibben is a Schumann Distinguished Scholar in Environmental Studies at Middlebury College, as a fellow of the American Academy of Arts and Sciences

SHARE:

[https://substack.com/app-link/post?](https://substack.com/app-link/post?publication_id=438146&post_id=189485323&utm_source=substack&utm_medium=email&utm_content=share&utm_campaign=email-share&action=share&triggerShare=true&isFreemail=true&r=50ae4h&token=eyJ1c2VyX2lkIjozMDI4MTU3NDUsInBvc3RfaWQiOiE4OTQ4NTMyMywiaWF0IjoxNzcyMzE2NDEwLCJleHAIoiE3NzQ5MDg0MTAsImlzcyI6InB1Yi00MzgxNDYiLCJzdWliOiJwb3N0LXJlYWN0aW9uIn0.WcV4LSluliR1sQiJle5ZyAwHfsO-Oh4hRA8xC0yFH2M)

[publication_id=438146&post_id=189485323&utm_source=substack&utm_medium=email&utm_content=share&utm_campaign=email-share&action=share&triggerShare=true&isFreemail=true&r=50ae4h&token=eyJ1c2VyX2lkIjozMDI4MTU3NDUsInBvc3RfaWQiOiE4OTQ4NTMyMywiaWF0IjoxNzcyMzE2NDEwLCJleHAIoiE3NzQ5MDg0MTAsImlzcyI6InB1Yi00MzgxNDYiLCJzdWliOiJwb3N0LXJlYWN0aW9uIn0.WcV4LSluliR1sQiJle5ZyAwHfsO-Oh4hRA8xC0yFH2M](https://substack.com/app-link/post?publication_id=438146&post_id=189485323&utm_source=substack&utm_medium=email&utm_content=share&utm_campaign=email-share&action=share&triggerShare=true&isFreemail=true&r=50ae4h&token=eyJ1c2VyX2lkIjozMDI4MTU3NDUsInBvc3RfaWQiOiE4OTQ4NTMyMywiaWF0IjoxNzcyMzE2NDEwLCJleHAIoiE3NzQ5MDg0MTAsImlzcyI6InB1Yi00MzgxNDYiLCJzdWliOiJwb3N0LXJlYWN0aW9uIn0.WcV4LSluliR1sQiJle5ZyAwHfsO-Oh4hRA8xC0yFH2M)